

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat Kurum tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Murat ÇEPNİ

İzmir Milletvekili

Dünya genelinde yaşanan iklim krizi, sıcaklık artışı ve kuraklık, orman yangınlarının çıkmasının en başlıca nedenleri arasındadır. Kömürlü termik santraller, bulunduğu bölgenin sıcaklıklarını büyük oranlarda artırmakta ve havayı kuruttuğu için de ormanları yangın karşı kırılgan hale getirmektedir. Bu santrallerin yaydıkları kirleticiler ve saldıkları sera gazı geniş alanda etkisini göstermektedir. Bilim insanlarına göre, santrallerin enerji nakil hatlarının sıcaktan sarkması sonucu rüzgarla sallanarak ark yapması ile oradan çıkan kıvılcımlar da yangınları başlatmaktadır.

Muğla'da 10 gündür devam eden orman yangını 4 Ağustos 2021 tarihinde Milas ilçesinde yer alan Kemerköy Termik Santraline sıçramıştır. Yangının, santral ünitelerinde ve kömür depolarında neden olduğu zararlar, çevre ve halk sağlığı üzerine etkileri konusunda firma yetkililerinin ve bilim insanlarının yaptığı açıklamalar çelişmektedir. Bu durum kamuoyunu oldukça tedirgin etmektedir.

Orman yangınlarının Kemerköy Termik Santrali'ne ulaşması, termik santrallerin ekolojik sisteme, çevreye ve insan sağlığına verdiği zararların yanı sıra, yanması durumunda oluşacak tehlikeleri gündeme getirmiştir. Bunlardan ilki, kanserojen olan asbest tehlikesidir. 1984-1993 yılları arasında inşa edilmiş olan santral, 2014 yılında özelleştirme kapsamında IC İÇTAŞ Enerji ve Limak Enerji ortaklığına devredilmiştir. Asbest Söküm Uzmanları Derneği (ASUD), bütün termik santrallerde asbest olabileceğine dikkat çekmiş ve asbestin Türkiye'de 31.12.2010 tarihinde yasaklandığını, bu tarihten önceki yapılarda asbest mevcut olduğunu, termik santralin patlamasıyla beraber asbest liflerinin rüzgarın da etkisiyle kilometrelerce yayılabileceğini söylemiştir.

Türkiye Solunum Araştırmaları Derneği (TÜSAD) de günlerdir devam eden orman yangınlarında dumana maruz kalanların sağlığına ilişkin önemli uyarılarda bulunmuş, özellikle

49061

küçük çocuklar, yaşlılar, astım, KOAH ve kalp hastalarının yangın dumanından korunması gerektiğini, alevlerin ulaştığı santralde yanan kömür içerisindeki kükürt miktarının önemli olduğunu, kömürün gelişigüzel yanması sonucu oluşacak PM10, SO2, CO, NO2 kirleticilerinin halk sağlığı için çok tehlikeli olduğunu açıklamıştır. Basında çıkan haberlere göre santralde 40 bin ton kömür bulunmaktadır. Türk Tabipler Birliği de orman yangınlarından kaynaklanan hava kirliliğinin sağlık etkileri üzerine kamuoyunu bilgilendirmiş; yangınından kaynaklanan dumanın, karbondioksit, su dâhil buhar, karbon monoksit, hidrokarbonlar ve diğer organik kimyasallar, azot oksitler ve eser mineraller gibi binlerce ayrı kirletici ve bileşen içerdiğini, bunların; kansere, göz ve solunum yolu tahrişine, akciğer hastalıklarına, kalp damar hastalıklarına, hatta erken ölümlere neden olduğunu açıklamıştır.

Bu yangınlar, Türkiye'nin termik santraller konusundaki politikasında acil değişiklik yapılmasının zorunlu olduğunu ortaya koymaktadır. Türkiye genelinde 55 tane kömürle çalışan termik santral bulunması, Anayasa'nın 56. Maddesi ile tanımlanan, sağlıklı ve dengeli çevrede yaşama hakkı ile çelişmektedir. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)'in yayımladığı sera gazı emisyonu envanterine göre 2019 yılında toplam emisyonlar 506,1 milyon (Mt) ton sera gazı CO2eq olarak gerçekleşmiş, 86,5 Mt ormanlar vb. emilmiştir. 2019 yılında kömür yanması sonucunda 154 megaton karbondioksit ortaya çıkmıştır. Termik santrallerin kullandığı kömürün; ekosisteme, havaya, toprağa, su varlıklarına, tarım alanlarına, canlı yaşamına ve insan sağlığına verdiği telafisi imkansız zararların yanı sıra; olası yangınlarda santral içerisinde bulunan yanıcı ve patlayıcı özellik gösteren hidrojen, fuel oil ve bakım yağları gibi maddeler de büyük tehlikeleri yaratacaktır.

Ormanları, çevreyi, su varlıklarını, yaşam alanlarını ve halkın sağlığını korumak için gereken önlemleri almak Devletin öncelikli görevidir. Artan hava sıcaklığının daha büyük felaketlere neden olmaması için Paris İklim Anlaşması biran önce onaylanması gerekmektedir.

Bu bağlamda;

- 1- Milas'ta 31 Temmuz 2021 ve 6 Ağustos 2021 tarihleri arasında hava kirliliği ölçümleri yapılmış mıdır? Ölçüm sonuçları şeffaf bir şekilde kamuoyu ile paylaşılacak mıdır?
- 2- Termik santralin bulunduğu alanda asbest ölçümleri yapılmış mıdır? Bu konuda ilgili demokratik kitle örgütleri ile işbirliği yapacak mısınız?
- 3- Ormanlık alanlarda termik santral projelerine izin verilmemesi için ilgili Bakanlıklar ile işbirliği yapacak mısınız?

69061

- 4- Türkiye genelinde olası yangınlarda termik santrallerin neden olacağı zararlar ve bu zararların engellenmesine yönelik çalışmanız olacak mıdır? Termik santrallerin denetimleri ne şekilde yapılmaktadır?
- 5- Yangın nedeniyle oluşan zararlı gazların olası halk sağlığı sorunlarına neden olmaması için ne gibi önlemler almaktasınız? Bu konuda ilgili Bakanlık ile işbirliğiniz var mıdır?
- 6- Özellikle bölgede solunum hastalığı olanlar, yaşlılar ve çocuklara aktif karbonlu maske sağlanması konusunda ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliğiniz var mıdır?
- 7- Kemerköy Termik Santralinde, çevreye zarar verecek ne kadar kömür ve diğer yanıcı madde bulunduğu bilgisi kamuoyu ile paylaşılacak mıdır?
- 8- İklim krizini yönelik önlemler alınmadan orman yangınlarının devam edeceği ortadadır. İklim krizine karşı ekolojik ve insan odaklı yaklaşımla, çözümler üretecek misiniz?
- 9-İklim krizine etkisi ve kömür madenleri yüzünden de mevcut orman varlıklarını yok eden termik santrallerin kapatması için bir plan yapıldı mı?
- 10- Günlerdin devam eden orman yangınlarından sonra, termik santralin kömür sahasının genişletilmesi için İkizkoy'deki Akbelen ormanının kesilmesine hala izin verecek misiniz?